

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินการด้วยความหวังและความมุ่งมั่นองคมาตั้งแต่ครั้งหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยยึดแนวทางการสอน การวิจัย และการให้บริการชุมชน เจตนาและความหวังของกลุ่มผู้มีบทบาทในการอุดมศึกษานั้นหวังที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาช่วยยกระดับสภาพและประชาธิปไตย ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมอุดมคติและประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งพยายามที่จะใช้การอุดมศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและความเป็นอยู่ของคนให้ดีขึ้น¹ แต่ในการกระทำหน้าที่ดังกล่าวจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง สิบปนนท์ เกตุทัต กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องรับใช้สังคมตามกำลังความสามารถภายในขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่จะทำได้ ในอดีตนั้นสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมุ่งทำหน้าที่การสอน เป็นหน้าที่หลัก การค้นคว้าวิจัยซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญที่ทำให้สถาบันระดับอุดมศึกษาแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา ยังมีน้อยมาก แต่อย่างไรก็ดีในยุคพัฒนาใหม่นี้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีหน้าที่เพิ่มขึ้น ไม่เพียงเฉพาะรักษาอุดมคติเดิมในเรื่องการสอนและการค้นคว้าวิจัยหาความรู้ใหม่เท่านั้น หากจะต้องให้บริการชุมชนโดยมี แผนที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ²

พัฒนาการทางค่านาภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประสาทปริญญา นั้นมิได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปมากเท่าที่ควร เพราะตั้งแต่ยุคกอกำเนิกของ

¹ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, หลักและวิธีสอนระดับอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2524), หน้า 11.

²สิบปนนท์ เกตุทัต, บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค (โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 3.

สถาบันอุดมศึกษาจนถึงปัจจุบัน การเน้นภารกิจทางด้านการผลิตบัณฑิตโดยถือหน้าที่การสอน เป็นภารกิจที่ได้รับ การเน้นเสมอมา และเพราะการเน้นภารกิจทางด้านการสอน เป็นภารกิจสำคัญ ทำให้ละเลยภารกิจสำคัญทางด้านอื่น ภารกิจทางด้านการบริการชุมชนส่วนใหญ่ก็มักจะถือว่า การที่สถาบันระดับปริญญาทำหน้าที่ทางด้านการสอนเพื่อการผลิตบัณฑิต ถ้าทำให้ดี แล้วก็คือว่าเป็นบริการทางวิชาการแก่สังคมโดยตรง การวิจัยค้นคว้าเพื่อบุกเบิกแสวงหา ความรู้ใหม่หากได้กระทำจริงจังแล้วผลที่ตอบสนองต่อสังคมก็คือว่าเป็นบริการทางวิชาการแก่ สังคมด้วย¹ การให้บริการชุมชนนั้นจัดถือว่าเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่ เมื่อเปรียบเทียบกับ จุฬงกรณ์มหาวิทยาลัยอื่น ๆ เป็นแนวคิดทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา เพราะเท่า ที่เข้ามาในอดีตที่สถาบันอุดมศึกษามักจะแยกตัวเองออกจากสังคม รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะชี้ค วามรักษาผลประโยชน์ของสถาบันอีกด้วย ในประเทศที่กำลังพัฒนาการให้บริการชุมชนก็นับ ว่าเป็นงานที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาแต่ไม่ค่อยได้มีการปฏิบัติกันอย่างจริงจังมากนักที่ท่า กันอยู่ค่อนข้างกว้างขวางก็เป็นไปในรูปของการบรรยาย อภิปราย อบรม สัมมนา เป็นการ กระจายความรู้ให้กว้างขวางออกไป ส่วนการร่วมมือแก้ไขปัญหาคตามหลักวิชาว่าด้วยการ วิจัยและการปฏิบัติงานอย่างมีแบบแผนมีขั้นตอนนั้น เพิ่งอยู่ในระยะเริ่มต้น²

วิทยุ สาทร กล่าวว่า การให้บริการชุมชนควรมีในเรื่องดังต่อไปนี้

1. เรื่องเกี่ยวกับรัฐศาสตร์อื่น เกี่ยวกับการปกครองบ้านเมือง
2. เรื่องเกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ
3. เรื่องเกี่ยวกับ เกษตรศาสตร์อื่น เป็นหลักสำคัญของประเทศ
4. เรื่องเกี่ยวกับ เทคโนโลยี ใคแก พวกอาชีพ การช่างทั้งหลายที่วิทยาลัย ษาจะให้ความช่วยเหลือชุมชน
5. เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมและชีวิตครอบครัว³

¹ วิจารณ์ ศรีสอาน, หลักการอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 5.

² ไพฑูรย์ สินดารัตน์, หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา, หน้า 12.

³ วิทยุ สาทร, การฝึกหัดครูและการรับใช้สังคม (กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์ การพิมพ์, 2518), หน้า 38.

ไฟฟูร์ย์ สินลาร์กัน ให้ข้อสังเกตว่างานบริการชุมชนของไทยนั้นอาจแยกได้
เป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. การเผยแพร่ความรู้ เป็นการให้ความรู้แก่คนภายนอกครัวสถาบันด้วย
วิธีการต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การบรรยายอภิปรายต่าง ๆ การ
จัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่ การที่อาจารย์ นักศึกษาออกไปชมพหุชุมชนและ
ชุมชนนอกลสถาบัน เป็นคน
2. การให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือ เป็นการให้ความรู้ที่มีอยู่ไปช่วยแก้
ปัญหาของชุมชน เช่น การเป็นวิทยากร การเป็นกรรมการ การไปเป็นที่
ปรึกษาของคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชน เป็นคน รวมทั้งการให้
บริการด้านวิจัยด้วย
3. การร่วมมือในการแก้ปัญหาชุมชน รูปแบบนี้เป็นแบบเฉพาะของพื้นที่
กำลังพัฒนาที่สถาบันไม่มีส่วน โดยตรงกับการแก้ปัญหาของประเทศ เช่น
ค่ายอาสาพัฒนาโครงการพัฒนาชุมชนแม่น้ำแม่กลอง โครงการโรงเรียน
ครูศาสตร์อุปถัมภ์ เป็นคน
4. การปรับปรุงสมรรถภาพของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ งานบริการด้าน
นี้เป็นการฝึกอบรมสัมมนาจัดประชุมต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่นิยมกันทั่วไป¹

ในปี พ.ศ. 2511 มหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เริ่มงาน
บริการชุมชนโดยกำหนดเนื้อหาในแผนงานเป็น 6 ด้าน ดังต่อไปนี้คือ

1. ด้านสุขภาพอนามัย (Health)
2. ด้านบริการสังคม (Social Service)
3. ด้านกฎหมาย (Law)
4. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับการสร้างที่อยู่และสิ่งแวดล้อม (Environment
Planning and Housing)
5. ด้านการศึกษา (Education)
6. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development)²

¹ไฟฟูร์ย์ สินลาร์กัน, พูดเรื่องอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์,
2526), หน้า 327.

²George Nash, The University and the City (New York:
McGraw-Hill Company, 1973), p.151.

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่างานบริการชุมชนมีความสำคัญ สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นกลไกอันสำคัญของชุมชนจะต้องพิจารณาว่าจะเน้นในรูปแบบใด ควรเน้นที่ตรงไหน อะไรที่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนที่สถาบันจะได้รับ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ อันได้แก่ มหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ วิทยาลัยครู วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เอกชนที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีควรเข้าไปมีบทบาทโดยตรงในการร่วมแก้ปัญหา¹

ชัยนัต วรรณฤติ และ สวัสดิ์ บรรเทียงสุข ให้ความเห็นไว้ว่า

ถ้ามองเห็นปัญหาในชุมชน การให้บริการชุมชนก็ต้องให้ในลักษณะที่ตรงกับปัญหาและความต้องการ ของกระทรวงอาจารย์และนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนในมากที่สุด จะฝึกซึ่งตัว เองอยู่ในวิธีสี่เหลี่ยมไม้ ๓ การให้บริการชุมชนยอมให้ใครโดยวิเคราะห์ให้เห็น ต่อประเด็นสาธารณะในคานเศรษฐกิจ สังคม การ เมือง ให้คำปรึกษาในกาน การคนควาวิจัย ตลอดจนระดมทั้งอาจารย์และนักศึกษาลงมือปฏิบัติในการแก้ปัญหา²

เนื่องจากรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นฐาน เศรษฐกิจแห่งใหม่ การขยายตัวทางคานอุตสาหกรรมในอนที่จะช่วยในการรักษาเสถียรภาพทางคานการเงิน และลดภาวะจากคานการคานของประเทศ ตลอดจนให้มีการพัฒนาพื้นที่และเมืองซึ่งจะมีผล ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และแหล่งคานน้ำลาคานที่สำคัญของภาคให้มีความสมคูลย์

¹Bany M. Richman and Richard M. Farmer, Leadership, Goals and in Higher Education (Sanfrancisco: Jersey-Bass, 1974), p. 118.

²ชัยนัต วรรณฤติ และ สวัสดิ์ บรรเทียงสุข, "มหาวิทยาลัยกับสังคมไทย," ศึกษาศาสตร์สาร 9 (กรกฎาคม - กันยายน 2523): 26.

ทางธรรมชาติและความคุมสภาวะแวดล้อม เป็นพื้นที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาอุตสาหกรรม¹ กว้
 สาเหตุดังกล่าวความต้องการกำลังคนจึงเพิ่มขึ้นทั้งระดับสูง ระดับกลางและที่มีทักษะหลาย
 ลักษณะ ประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นในปัจจุบันที่มีการศึกษาน้อยจะไม่สามารถเข้าทำงานมี
 ส่วนร่วมในการพัฒนา และจะไม่ได้รับผลจากการพัฒนานี้ นอกจากนี้เมื่อประชาชนใน
 ท้องถิ่นเห็นผู้ย้ายถิ่นฐานที่มาจากกรุง เทพมหานครและจากที่อื่นหางานทำได้และมีชีวิตการ
 กินอยู่ที่สูงกว่าก็จะก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิมกับผู้ย้ายเข้ามา
 ใหม่ได้ เพื่อป้องกันปัญหาในลักษณะนี้จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึง
 เป้าหมายของการพัฒนา ลักษณะของอุตสาหกรรม โอกาสการทำงานทั้งในโรงงาน
 อุตสาหกรรมและโอกาสประกอบอาชีพอิสระต่าง ๆ ที่เป็นฐานรองรับ ทั้งนี้รวมทั้งการ
 ส่งเสริมการเกษตรที่จะมีผลตามมากว้ การศึกษานอกโรงเรียน การฝึกอาชีพและฝึกทักษะ
 ในลักษณะประกอบอาชีพอิสระต่าง ๆ ควรได้รับการส่งเสริม²

อนึ่ง ในภาคตะวันออกเฉียงใต้มีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี คือ
 วิทยาลัยครูระยอง วิทยาลัยราไพพรรณี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
 ชลบุรี และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาบางพระ ชลบุรี รวมทั้งหมด 4 แห่งด้วยกัน
 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานบริหารชุมชนของอาจารย์ในภูมิภาคนี้ เพื่อความ
 เจริญทั้งทางค่านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของภูมิภาคความีมากขึ้นเพียงใด ตลอดจน
 ศึกษาถึงเหตุผลในการปฏิบัติงานและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ค่านงานบริหาร
 ชุมชนต่อไป

ศูนย์วิทยพัทยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ จิตตินันท์ มีกัจจาล, "การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและทำเรือน้ำลึกบริเวณ
 ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก," กนอ: การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 3 (พฤษภาคม-
 มิถุนายน 2525): 20-21.

² สิบปนนท์ เกตุทัต, "การพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุขในบริเวณพื้นที่ชาย
 ฝั่งทะเลตะวันออก," วารสารการศึกษาแห่งชาติ 8 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2526): 59.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานบริการชุมชนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษา เหตุผลในการปฏิบัติงานบริการชุมชนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานบริการชุมชนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้กระทำกับอาจารย์ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัยครู ฉะเชิงเทรา วิทยาลัยราไพพรรณี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาชลบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานบริการชุมชนตามการรับรู้ของอาจารย์เอง
2. การบริการชุมชน ทำการศึกษาในสองลักษณะคือ
 - 2.1 รูปแบบการปฏิบัติงานบริการชุมชน ซึ่งมี 11 รูปแบบคือ
 - การ เป็นอาจารย์สอนพิเศษนอกสถาบัน
 - การสอนและอบรมทางวิชาการแก่ข้าราชการและประชาชนทั่วไป
 - การ เป็นวิทยากรให้หน่วยราชการและองค์การ เอกชนทั่วไป
 - การ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ ของศูนย์ให้คำปรึกษาทางวิชาการ
 - การ ให้คำแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาทั่วไป
 - การ เป็นกรรมการ และที่ปรึกษาคณะกรรมการในหน่วยราชการหรือองค์การ เอกชน
 - การ ช่วยเหลืองานของสมาคมต่าง ๆ
 - การจัดประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ ร่วมกับหน่วยราชการหรือองค์การ - เอกชน

การ จัดแสดงนิทรรศการทางวิชาการ
 การมีส่วนร่วมในงานค่าน้ำดื่มมวลชน
 การช่วยเหลือในค่าน้ำดื่มอนามัย

- 2.2 ประเภทของงานบริการชุมชนที่อาจารย์ปฏิบัติ แบ่งเป็น 5 ประเภทคือ
- งานบริการชุมชนค่าน้ำดื่ม เมือง
 - งานบริการชุมชนค่าน้ำดื่ม เศรษฐกิจ
 - งานบริการชุมชนค่าน้ำดื่ม เกษตร
 - งานบริการชุมชนค่าน้ำดื่ม ศึกษาและวัฒนธรรม
 - งานบริการชุมชนค่าน้ำดื่ม อนามัยและสิ่งแวดล้อม

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

เพศ

อายุ

วุฒิ

ตำแหน่ง

3.2 ตัวแปรตาม

รูปแบบการปฏิบัติงานบริการชุมชน

ประเภทงานบริการชุมชนที่อาจารย์ปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research)

ประเภทการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัยครู
 ฉะเชิงเทรา วิทยาลัยราไพพรรณี จันทบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา บางพระ ชลบุรี
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 6 ตอน
 ตอนที่ 1 เป็นข้อความถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับรูปแบบ
 การปฏิบัติงานบริการชุมชน ตอนที่ 3 เกี่ยวกับเหตุผลที่ปฏิบัติงานบริการชุมชน
 ตอนที่ 4 เกี่ยวกับประเภทของงานบริการชุมชน ตอนที่ 5 เกี่ยวกับปัญหาในการ
 ปฏิบัติงานบริการชุมชน ตอนที่ 6 เกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับงานบริการชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย
 (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
 (One-way analysis of variance)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

งานบริการชุมชน หมายถึง การบริการทางวิชาการที่อาจารย์ให้บริการแก่
 ชุมชนในค่านวิชาการและวิชาการประยุกต์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์
 ที่จะนำไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตและปรับปรุงสภาพของชุมชนให้ดีขึ้น ในที่นี้หมายถึง งาน
 บริการชุมชน 5 ด้านคือ งานบริการชุมชนด้านการเมือง งานบริการชุมชนด้านเศรษฐกิจ
 งานบริการชุมชนด้านการเกษตร งานบริการชุมชนด้านการศึกษาและวัฒนธรรม และงานบริการ
 ชุมชนด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม

งานบริการชุมชนด้านการเมือง หมายถึง การปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันอุดม
 ศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผลให้บุคคลในชุมชนมีความรู้ทางการเมือง การปกครองดีขึ้น เช่น
 ให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้ความรู้
 เกี่ยวกับการเลือกผู้แทนราษฎร เป็นต้น

งานบริการชุมชนด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันอุดม
 ศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผลให้บุคคลในชุมชนมีความรู้ทางด้านเศรษฐกิจดีขึ้น เช่น ให้ความรู้
 เกี่ยวกับสหกรณ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการแสวงหาการใช้แหล่งเงินทุนและสินเชื่อ เป็นต้น

งานบริการชุมชนด้านการเกษตร หมายถึง การปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบัน
 อุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผลให้บุคคลในชุมชนมีความรู้ด้านการเกษตรดีขึ้น เช่น จัดประชุม
 เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน จัดอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรแก่เกษตรกร
 เป็นต้น

งานบริการชุมชนด้านการศึกษาและวัฒนธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานของอาจารย์
ในสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผลให้บุคคลในชุมชนมีความรู้ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม
ดีขึ้น เช่น จัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้บริการแนะแนวหรือคำปรึกษาทางวิชาการ
แก่นักศึกษานอกสถาบันและประชาชนทั่วไป เป็นต้น

งานบริการชุมชนด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติงานของอาจารย์
ในสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผลให้บุคคลในชุมชนมีความรู้ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม
ดีขึ้น เช่น เผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน ให้ความรู้ด้านการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม
 เป็นต้น

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำซึ่งทำหน้าที่สอนหรือปฏิบัติงานด้านบริหาร
ในวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยราไพพรรณี จันทบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
บางพระ ชลบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี

สถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนถึงระดับ
ปริญญาตรี ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยราไพพรรณี จันทบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยี
และอาชีวศึกษา บางพระ ชลบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี

วุฒิ หมายถึง วุฒิสองที่อาจารย์ได้รับจากสถาบันการศึกษา โดยมีประกาศนียบัตร
หรือปริญญารับรอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและการกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้าน
บริการชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เป็นแนวทางในการดำเนินงานและจัดทำโครงการบริการชุมชนของสถาบัน
อุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เป็นประโยชน์ต่อการกระตุ้นเตือนผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ให้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ค่านางานบริการชุมชนต่อท้องถิ่น